

२८

संस्कृत

विष्णु सहस्रनाम

~~संस्कृत~~

धृ. ८। स्तो. ४०५

स्व

①

श्रीगणेशाय नमः॥ श्रीसरस्वत्यै नमः॥ श्रीगुरुभ्यो नमः॥ श्रीब्रह्मणे नमः॥ यस्य स्मरणमात्रेण जन्मसंसारबंधनात्॥ विमुच्यते नमस्तस्मै विष्णवे प्रभविष्णवे॥ १॥ वैशंपायन उवाच॥ श्रुत्वा धर्मान् शोषेण पावनानि च सर्वशः॥ युधिष्ठिरः शान्तनवपुनरेवाभ्य १ भाषत॥ २॥

वि०स०

युधिष्ठिर उवाच ॥ किमेकं देवतं लोके
॥३॥ किं नाप्येकं परायणं ॥ सुवतः कं कम
चतः प्राप्नुयुर्मानवाः शुभं ॥३॥ कोध ॥३॥
मैः सर्वधर्माणाम् भवतः परमो मतः ॥०॥ शिव-
किं जपन्मुच्यते जन्तुर्जन्म संसार
बंधनात् ॥४॥ भीष्म उवाच ॥ जग
त्प्रभुं देवदेवमनंतं पुरुषोत्तमं ॥
सुवन्मनामसहस्रेण पुरुषः
सततोत्थितः ॥५॥

(2A)

तमेव चार्चयन्नित्यं भक्त्या पुरुषमव्य
ये ॥ आयन् सुवन्नमस्यंश्च यजमा
नस्तमेव च ॥ ६॥ अनादिनिधनं वि
ष्णुं सर्वलोकमहेश्वरं ॥ लोकाध्य
क्षं स्तुवन्नित्यं सर्वदुःखातिगोभ
वेत् ॥ ७॥ ब्रह्मण्यं सर्वधर्मज्ञं लोका
नां कीर्तिवर्धनं ॥ लोकनाथं महद्भूतं
सर्वभूतभवोद्भवं ॥ ८॥ एष मे सर्व

वि०स०

॥२॥

(3)

धर्माणां धर्मो धिक्कृतमो मतः ॥ यदुक्त्या
पुंडरीकाक्षं स वे र च न्नरः सदा ॥ १॥
परमं यो महत्तेजः परमं यो महत्त ॥ २॥
पः ॥ परमं यो महद्दुःखं परमं यः पु० शिव
रायणं ॥ ३॥ पवित्राणां पवित्रं यो
मंगलानां च मंगलं ॥ देवतं देवतानां
च भूतानां यो व्ययः पितो ॥ ३३॥ यतः
सर्वाणि भूतानि भवन्त्यादि युगागमे ॥
यस्मिंश्च प्रलयं याति पुनरेव युग

३॥१३॥

(३५)

क्षये ॥१२॥ तस्य लोकप्रधानस्य जग
न्नाथस्य भूपते ॥ विष्णोर्नाम सहस्रं
मेश्वरं पापभयापहं ॥ यानि नामानि
गोणानि विख्यातानि महात्मनः ॥ क्र
षिभिः परिगीतानि तानि वक्ष्यामि भू
तये ॥१४॥ नमस्तु श्रीविष्णोर्दिव्यस
हस्रनामस्तोत्रमंत्रस्य ॥ श्रीभगव
न्वेदव्यासकृषिः ॥ श्रीकृष्णः पर
मात्मा देवता ॥ अनुष्टुप् छंदः ॥ ॐ

वि० २०

मत्तांशुद्वोभानुरिति बीजं ॥ देवकी नृ
॥ ३ ॥ दनः स्त्रेष्टिनाक्तिः ॥ उद्वः शोभणो दे ॥ ३ ॥
वइति परमो मेतः ॥ ३ ॥ स्वभन्नंदकी च शिवं
कीति कीलकं ॥ ३ ॥ धन्या गदाधर इ
यस्त्रि ॥ त्रिसामासामगः सामेतिकवचं ॥
रथांगपाणिरक्षोभ्य इति दिग्बंधः ॥
समस्तपापक्षयं पूर्वकश्रीविष्णुप्रीत्य
र्थं विष्णुसहस्रनामस्तोत्रजपे विनियो
गः ॥ ॐ विश्वं विष्णुर्वषट्कारो भूत

(10)
भव्य भवत्प्रभुः॥ भूत रुद्र न भूदा वो
भूतामा भूत भावनः॥ १५॥ हिनो मा
परमात्मा च मुक्ता नां परमा गतिः॥ अवि
यः पुरुषः साक्षी क्षेत्रज्ञो क्षर एव च॥
१६॥ योगो योग विज्ञाने तार्था प्रेन पुरु
षेश्वरः॥ नारायण एव पुः श्रीमान् के रा
वः पुरुषोत्तमः॥ १७॥ सर्वः शर्वः शिवः
स्वर्गोऽणु भूतादि निर्धिर व्ययः॥ संभ

वि० स०

॥५॥ बोभावनोभर्ताप्रभवःप्रभुरीश्वरः॥१६॥
स्वयंभूःशंभुरादित्यःपुष्कराक्षोमहास्व॥२१॥
नः॥अनादिनिधनोधाताविधाताधातु॥५॥
(५) रुत्तमः॥१९॥अप्रमेयोदृषीकेशःपद्मशिव०
नाभोमरप्रभुः॥विश्वकर्मा०मनुस्त्वष्टास्तु
विष्टःस्त्वविरोधुवः॥२०॥अग्रात्यःशाश्व
तःरुक्मोलेहिताक्षःप्रतर्दनः॥प्रभूत
स्त्रिककुपूधामपवित्रंमंगलंपरं॥२१॥
ईशानःप्राणदःप्राणोज्येष्ठःश्रेष्ठःप्रजाप
तिः॥

(5A)

हिरण्यगर्भो भूगर्भो माधवो मधुसूदनः॥
२२॥ ईश्वरो विक्रमी धर्मे न्वी मेधावी वि
क्रमः क्रमः॥ अनुत्तमो दुराधर्षः कृतज्ञः
कृतिरात्मवान्॥ २३॥ क्षेत्रज्ञः शरणेश
मविश्वरेताः प्रजापतिः॥ अहः संवत्स
रो व्याहः प्रलयः सर्वदर्शनः॥ २४॥ अ
जः सर्वेश्वरः सिद्धः सिद्धिः सर्वो हिरण्य
तः॥ वृषाकपिर मेधात्मा सर्वयोगविनिः
स्तुतः॥ २५॥ वसुर्वक्रमनाः सत्यः समा

वि०स०

॥५॥ मासंमित्रःसमः॥ अमोघःपुंडरीकाक्षोवृ
षंकर्मावषाकृतिः॥ २६॥ रुद्रोबहुविरा ॥५॥
बभ्रुर्विश्वयोनिःशुचिश्रवाः॥ अमृतःशिव०
शाश्वतःस्वाणुर्वरासेहोमहातपाः॥ २७॥
(६) सर्वगःसर्वविद्वानुविष्यकसेनोजना
र्दनः॥ वेदोवेदविद्वयंगोवेदंगोवेदवि
त्कविः॥ २८॥ लोकाध्यक्षःसुराध्यक्षोऽधि
र्माध्यक्षःकृताकृतः॥ चतुरात्माचतुर्भु
जश्चतुर्दंष्ट्रश्चतुर्भुजः॥ २९॥ भ्राजि

(6A) षुभो ज नं भोक्ता सहिष्णुर्जगत्सहाहि
जः॥ अनघो विजयो जेता विश्वयोनिः
पुनर्वसुः॥ ३०॥ उपेन्द्रो वामनः प्राशुर
मोघः शुचिरुर्जितः॥ अतीन्द्रः संग्रहः स
र्गो धृतात्मानियमायमः॥ ३१॥ वैद्यो वै
द्यः सदा योगीवीरहा माधवो मधुः॥ अ
तीन्द्रियो महामायो महोत्साहो महाव
रुः॥ ३२॥ महाबुद्धिर्महावीर्यो महा
शक्तिर्महायुतिः॥ अनिर्देश्यवपुः श्री

वि०स०

॥६॥ मानमेयामा महाद्रिधक् ॥३३॥ महे
ष्वा सोमर्ही भर्ता श्रीनिवासः स तांग
तिः ॥ अनिरुद्धः सुरानंदो गोविंदो गो ॥६॥
विदांपतिः ॥३४॥ मरीचिर्दमनो ह सः शिव०
सुपर्णो भुजगोत्तमः ॥ हिरण्यनाभः
सुतपाः पद्मनाभः प्रभापतिः ॥३५॥
अमृत्युः सर्वदृक् सिंहः सधातोस
धिमान् स्थिरः ॥ अजो दुर्मर्षणः श

आवर्तनो निरुतामासं १ सहस्रपातः ॥ ३६ ॥

रजःसं प्रतर्दनः ॥

स्ता विस्मृतामासुरारिहा ॥ ३६ ॥ गुरु

गुरुमो धाम सत्यः सत्यपराक्रमः ॥

निमिषो निमिषः स्वर्गीवाचस्पतिरुदा

रधीः ॥ ३७ ॥ अगुणी ग्रामिणीः श्रीमान्

न्यायो नेता समीरणः ॥ सहस्रमूर्धा

विश्वात्मा सहस्राक्षः प्रतर्दनः ॥ अहः

संवर्तको वह्नि रनिलो धरणी धरः ॥

३९ ॥ सप्रसादः प्रसन्नात्मा विश्वधृक् विश्व

भुग् विभुः ॥ सत्कर्ता सत्कृतः साधुर्जन्तु

वि.स०

॥७॥ नीरायणोनरः॥४०॥ असंख्येयो प्रमे ॥७॥
यस्मा विशिष्टः शिष्ट कृद्युचिः॥ सिद्धा शिव
यः सिद्ध संकल्पः सिद्धिदः सिद्धिसा
धनः॥४१॥ वृषाही वृषभो विष्णुर्वृष
(४) पर्वो वृषोदरः॥ वर्धनो वर्धमानेश्व
विविक्तः श्रुतिसागरः॥४२॥ सुभ
जादुर्धरो नागमी महो वस्करो व
सुः॥ नेकरूपो बृहस्पतिः शिविविष्टः

प्रकाशानः॥४३॥ओजस्तेजोयुतिध
रःप्रकाशात्माप्रतापनः॥ऋषेःस्पष्टा
(४१) क्षेरोमंत्रश्चंद्रशुभास्करयुतिः॥४४॥
अमृतांस्तद्वोभानुःशशिबिंदुःसुरे
श्वरः॥औषधजगतःसेतुःसत्यधर्म
पराक्रमः॥४५॥भूतभव्यभवननाथः
पवनःपावनोनलः॥कामहाकाम
रुत्कांतःकामःकामप्रदःप्रभुः॥४६॥

वि०स०

स त

युगादिरुयुगावर्तनेकमायामहारानः॥
॥८॥ अदृशो व्यक्त रूपश्च सहेतिदनेजित्॥ ॥८॥
४७॥ इष्टो विशिष्टो शिष्टः शिखरी न शिव०
(९) हुषो वृषः॥ तो धरा क्रोध कृत्ता विश्व
बाहुर्महीधरः॥ ४८॥ अच्युतः प्रथितः
प्राणः प्राणदो वासवानुजः॥ अपां निधि
रधिष्ठानमप्रमत्तः प्रतिष्ठितः॥ ४९॥ स्कं
दः स्कंदधराधुर्वावरदो वायुवाहनः॥

वास्तवेवोवहद्वानुरादिदेवः पुरंदरः ॥ ५० ॥
अशोकस्तारणस्तारः शूरः गौरिर्जनेश्व
(५१) रः ॥ अनुकूलः रातावर्तः पद्मीपद्मनिभेक्ष
णः ॥ ५१ ॥ पद्मनाभोरखंडाक्षः पद्मगर्भः
वासीरभात् ॥ महर्षिकर्णधामा महा
क्षौगरुउध्वजः ॥ ५२ ॥ अतुलः शारभा
भीमः समयज्ञो हविर्हरिः ॥ सर्वलक्षणल
क्ष्म्यालक्ष्मीवान् समितिं जयः ॥ ५३ ॥

वि.स०

॥९॥

॥९॥ विक्षरोरोहितो मार्गो हेतुर्दामोदरः सहः॥
महोधरो महाभागो वेगवानमिताशनः॥ शिव०
५४॥ उद्भवः क्षोभणो देवः श्रीगर्भः परमे
श्वरः॥ करणं कारणं कर्ता विकर्ता गहनो
(१०) गुहः॥ ५५॥ व्यवसायो व्यवस्थानः सेच्छा
नः स्त्रानदध्रुवः॥ परार्थः परमस्पृहस्तु
ष्टः पुष्टः शुभेक्षणः॥ ५६॥ रामो विरा
मो विरजो मार्गो नैयोनयोनयः॥ वी
रः शक्तिमता श्रेष्ठो धर्मो धर्मविदुत्तमः॥
॥५७॥

(70A)

वैकुण्ठः पुरुषः प्राणः प्राणदः प्रणवः पृथुः ॥
हिरण्यगर्भः शत्रुघ्नो व्यासो वायु रधोक्ष
जः ॥ ५८ ॥ ऋतुः सुदर्शनः कालः परमे
ष्ठी परिग्रहः ॥ ५९ ॥ उग्रः संवत्सरो दक्षो वि
श्रामो विश्वदक्षिणः ॥ ६० ॥ विस्तारः
स्थावरः स्थाणुः प्रमाणबीजमव्ययं ॥
अर्थो नर्थो महो कोशो महो भोगो म
हाधनः ॥ ६१ ॥ अनिर्विण्णः स्थविष्ठो

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे
राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००१ (महाराष्ट्र)
दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८
Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com